

Recensie Trouw ★★★★★ Moeder van Europa

‘Moeder van Europa’ is een inclusieve geschiedenisles in klare taal

Ze willen de plek in de geschiedenis die hun toekomt, de vier personages die zich in prachtige, grotesk uitvergroete achttiende-eeuwse kostuums (ontworpen door Marga Weimans) aan ons voorstellen. Historische figuren, maar tekortgedaan door historici die bogen voor wat opportuun was in hun tijd.

Daardoor kent iedereen nu wél Mozart, maar is de drager van de bijnaam Zwarte Mozart uitgewist, is Marie Antoinette gereduceerd tot een uitspraak over hongerige Parijzenaars (*‘Qu’ils mangent de la brioche’*, Laat ze dan cake eten), krijgt haar moeder Maria Theresia niet de credits voor het aaneensmeden van Europa, en is de zwarte vrijmetselaar Angelo Soliman, die het tot vertrouweling aan het Weense hof bracht, totaal vergeten. Dat moet allemaal maar eens gerepareerd.

Het is het strijdbare uitgangspunt van *Moeder van Europa*, de nieuwe voorstelling van Orkater. Daarin vertelt dit viertal wél het hele verhaal, of in elk geval de interpretatie daarvan door de combi van schrijver/speler Manoushka Zeegelaar Breeveld (Maria Theresia) en schrijver Jibbe Willems.

Sterk gespeelde confrontaties

“Stel je voor”, nodigen ze ons uit. Plaats van handeling is Petit Trianon in de tuin van het paleis van Versailles, waar Marie Antoinette haar ding deed, tot een boerderijtje bestieren aan toe. Bij de eerste ontmoeting, in 1770, nog een kale vlakte, gaandeweg steeds groener; we maken sprongen van de ene verjaardag van Marie Antoinette naar de volgende en zien tijd en wereld veranderen (“Scheefzakken”, noemt Marie Antoinette het).

En het kwartet verandert mee. Dat gaat soms hard, maar overwegend helder. Zo evolueert ‘Mozart’ Joseph Bologne Chevalier de Saint-George (Shahine El-Hamus) van het zwarte vioolspelende cadeautje van mama voor dochter Marie Antoinette (Selin Akkulak), naar een revolutionair met de veel kortere naam Sjors, die in de Franse Revolutie de jonge vorstin komt arresteren en dan moet kiezen tussen zijn liefde voor haar of rechtvaardigheid. Hoe de anderen daarop (“Totaal verplebst”, kwalificeert Maria Theresia hem) en op elkaar reageren, zien we in sterk gespeelde confrontaties.

Speelse lichtvoetigheid

Teder soms, als moeder en dochter hun rol in de geschiedenis beschouwen, maar ook hard tegen hard, als de beide zwarte personages elkaar de maat nemen (“Een man die zich willoos vastklampt aan zijn slavernij”, zegt Chevalier over Soliman, gespeeld door Michiel Blankwaardt).

Regisseur Belle van Heerikhuizen geeft deze inclusieve geschiedenisles in aangenaam klare taal een speelse lichtvoetigheid mee. Zo dansen de twee violistes van het soms funky swingende muzikaal ensemble mee in hoofse dansen (muziek Yariv Vroom, choreografie Donna Chittick) in een decor (Ruben Wijnstok) dat met afhangende zilveren gordijnen iets onmiskenbaar vorstelijks heeft.

Moeder van Europa brengt in ons beeld van een stormachtige periode in de Europese geschiedenis wat meer kleur aan, eigen kleuren, want dat doet kunst. En dat gebeurt zeer overtuigend.